

MATERIAL INFORMATIV PENTRU CREȘTEREA GRADULUI DE CONȘTIENȚIZARE

ANTICORUPȚIE ÎN RÂNDUL PERSONALULUI

CAS Harghita

Texte legale care încriminează Infracțiuni de corupție

Noul Cod penal

Art. 175 - Funcționar public

(1) Funcționar public, în sensul legii penale, este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație:

- exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești;
- exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură;
- exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.

(2) De asemenea, este considerată funcționar public, în sensul legii penale, persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public.

Art 176 - Public

Prin termenul public se înțelege tot ce privește autoritățile publice, instituțiile publice sau alte persoane juridice care administrează sau exploatează bunurile proprietate publică.

Titlul V - Infracțiuni de corupție și de serviciu

Capitolul I - Infracțiuni de corupție art. 289-294

- Art. 289 - Luarea de mită
- Art. 290 - Darea de mită
- Art. 291 - Traficul de influență
- Art. 292 - Cumpărarea de influență
- Art. 293 - Fapte săvârșite de către membrii instanțelor de arbitraj sau în legătură cu aceștia
- Art. 294 - Fapte săvârșite de către funcționari străini sau în legătură cu aceștia

Capitolul II - Infracțiuni de serviciu art. 295-309

- Art. 301 - Conflictul de interese

- Art 308 - Infrațiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane

Art. 289 Luarea de mită

(1) Fapta funcționarului public care, direct ori indirect pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită de una dintre persoanele prevăzute, în art 175 alin. (2), constituie infracțiune numai când este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri.

(3) Banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent

Art. 290 - Darea de mită

(1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în condițiile arătate în art. 289, se pedepsește cu închisoarea, de la 2 la 7 ani.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1) nu constituie infracțiune atunci când mituitorul a fost constrâns prin orice mijloace de către cel care a luat mita.

(3) Mituitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta.

(4) Banii, valorile sau orice alte bunuri date se restituie persoanei care le-a dat, dacă acestea au fost date în cazul prevăzut în alin. (2) sau date după denunțul prevăzut în alin. (3).

(5) Banii, valorile sau orice alte bunuri oferite sau date sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Art. 291 - Traficul de influență

(1) Pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, sa urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când

acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Subiectul activ: poate fi orice persoană

Art. 292 - Cumpărarea de influență

(1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, pentru sine sau pentru altul, direct ori indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public, pentru a-l determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.

(2) Făptuitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta.

(3) Banii, valorile sau orice alte bunuri se restituie persoanei care le-a dat, dacă au fost date după denunțul prevăzut în alin. (2),

(4) Banii, valorile sau orice alte bunuri date sau oferite sunt supuse confiscării, iar dacă acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Fapta poate fi comisă indirect, prin intermediul altei persoane. Promisiunea poate privi nu numai persoana celui care ar urma să realizeze traficul de influență, ci și o altă persoană. Scopul urmărit de făptuitor este calificat, infracțiunea se comite cu intenție directă. Pentru existența infracțiunii, este necesar ca actul să intre în atribuțiile funcționarului public respectiv sau, dimpotrivă, să fie contrar acestor îndatoriri, Subiectul activ: orice persoană

Art. 301 - Conflictul de interese

Folosirea funcției pentru favorizarea unor persoane

(1) Fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act prin care s-a obținut un folos patrimonial pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori un afin până la gradul II inclusiv se pedepsește cu închisoarea de la unu la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică pe o perioadă de 3 ani.

(2) Dispozițiile alin. (1) nu se aplică în cazurile în care actul sau decizia se referă la următoarele situații:

a) emiterea, aprobarea sau adoptarea actelor normative;

b) exercitarea unui drept recunoscut de lege sau în îndeplinirea unei obligații impuse de lege, cu respectarea condițiilor și limitelor prevăzute de aceasta.

**) Decizia 603/2015 • Curtea Constituțională admite excepția de neconstituționalitate și constată că sintagma "raporturi comerciale" din cuprinsul dispozițiilor art. 301 alin. (1) este neconstituțională.*

Decizia ICCJ nr. 350/A/2014 Dosar nr. 119/39/2012

Obiectul juridic special al infracțiunii de conflict de interese îl constituie relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a activității de serviciu, activitate care nu se poate realiza în condițiile îndeplinirii unor acte cu încălcarea principiilor imparțialității, integrității, transparenței deciziei și supremației interesului public în exercitarea demnităților și funcțiilor publice.

*Conflictul de interese nu presupune doar obținerea unor foloase materiale necuvenite, ci obținerea oricărui tip de folos patrimonial, conform textului de lege care incriminează fapta, întrucât incriminarea nu urmărește sancționarea unor situații în care sunt încălcate normele legale care conferă temei și justificare obținerii unor foloase materiale, ci a situațiilor în care **exercitarea imparțială a atribuțiilor de serviciu** ale funcționarului public ar putea fi afectată. Prin încriminarea „ conflictului de interese ”, „ se urmărește sancționarea penală a funcționarului public care, în mod conștient și deliberat, satisface interese personale prin îndeplinirea atribuțiilor publice. Sub aspectul laturii obiective, infracțiunea de conflict de interese presupune acțiunea de îndeplinire a unui act ori de participare la luarea unei decizii prin care s-a realizat, direct sau indirect, un folos material, în vechea reglementare și, respectiv, patrimonial, în actuala reglementare.*

Prin îndeplinirea unui act se înțelege efectuarea oricărui act ce face parte din îndatoririle de serviciu ale subiectului activ, indiferent dacă este vorba de întocmirea unui înscris sau de realizarea unei acțiuni la care acesta este ținut în virtutea atribuțiilor sale.

Spre deosebire de îndeplinirea unui act, care este acțiunea exclusiv personală a funcționarului public, participarea la luarea unei decizii semnifică îndeplinirea unei atribuțiuni de serviciu în situația în care decizia nu aparține în totalitate funcționarului, ci aceasta trebuie luată, în colectiv, de mai multe persoane.

Legea nu cere ca îndeplinirea unui act sau luarea unei decizii să fie defectuoasă, astfel încât; pentru incidența textului analizat este suficient ca autorul să acționeze conform atribuțiilor de serviciu.

Pentru existența infracțiunii este necesară o situație premisă constând în aceea că funcționarul public are competența îndeplinirii actului sau a participării la luarea respectivei decizii.

Folosul se realizează în mod direct (spre exemplu, făcând parte din comisia de examinare, își evaluează propriul frate pentru angajarea ca funcționar public în unitatea unde lucrează), ori indirect (spre exemplu, încheie un contract avantajos cu o societate comercială, persoană juridică, al cărei asociat este funcționarul public sau soțul său, o rudă sau un afin până la gradul II inclusiv, etc., în această ipoteză avantajul realizându-se în mod direct în patrimoniul persoanei juridice, iar indirect în cel al

făptuitorului ori al soțului său, al unei rude sau afin până la gradul II inclusiv, etc.),

Conflictul de interese nu presupune doar obținerea unor foloase materiale necuvenite, ci obținerea oricărui tip de folos patrimonial, conform textului de lege care incriminează fapta, întrucât incriminarea nu urmărește sancționarea unor situații în care sunt încălcate normele legale care conferă temei și justificare obținerii unor foloase materiale, ci a situațiilor în care exercitarea imparțială a atribuțiilor de serviciu ale funcționarului public ar putea fi afectată.

Art. 308 - Infrafracțiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane

- (1) Dispozițiile art. 289-292, 295, 297-300 și art. 304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice prevăzute la art. 175 alin. (2) **ori în cadrul oricărei persoane juridice.**

**) Decizia 603/2015 - Curtea Constituțională admite excepția de neconstituționalitate și constată că sintagma "ori în cadrul oricărei persoane juridice" din cuprinsul dispozițiilor art. 308 alin. (1), cu raportare la art. 301, este neconstituțională.*

- (2) În acest caz, limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime

Infrafracțiunea prevăzută de art. 308 din Codul penal este o infracțiune autonomă, o cauză de reducere a limitelor de pedeapsă sau o formă atenuată a infracțiunii prevăzute de art. 289 din Codul penal?

Prin modalitatea de reglementare, dispozițiile art. 308 din Codul penal nu definesc o infracțiune-tip, de sine stătătoare, întrucât în structura normei nu este descrisă o faptă distinctă, cu o configurație proprie, ci se face trimitere la dispozițiile și pedepsele cuprinse în alte norme de incriminare;

Aceeași faptă poate fi deci incriminată, pe lângă forma tipică, în una ori mai multe variante, agravate sau atenuante, care corespund conceptului faptei prevăzute de legea penală în configurația tipică, deosebindu-se de aceasta prin anumite elemente circumstanțiale.

*Infrafracțiunea de luare de mită constituie infracțiunea-tip, reprezentând forma de bază, în raport cu dispozițiile art. 308 din Codul penal care, în mod evident, ca urmare a extinderii vizând subiectul activ al infracțiunii-tip la *persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice*, reprezintă o variantă atenuată a acesteia.*

Legea 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție

Art. 12

Sunt pedepsite cu închisoarea de la 1 la 5 ani următoarele fapte, dacă sunt săvârșite în scopul obținerii pentru sine sau pentru altul de bani, bunuri ori alte foloase necuvenite:

a. efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană ori încheierea de tranzacții financiare, utilizând informațiile obținute în virtutea funcției, atribuției sau însărcinării sale;

b. folosirea, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații.

Art. 13

Fapta persoanei care îndeplinește o funcție de conducere într-un partid, într-un sindicat sau patronat ori în cadrul unei persoane juridice fără scop patrimonial, de a folosi influența ori autoritatea sa în scopul obținerii pentru sine ori pentru altul de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite, se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani.

Art. 13²

În cazul infracțiunilor de abuz în serviciu sau de uzurpare a funcției, dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime,

Infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene

Art. 18¹

(1) Folosirea sau prezentarea cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se sancționează omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit legii pentru obținerea de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept a acestor fonduri.

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate.

Art. 18²

(1) Schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinației fondurilor obținute din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de

aceasta ori în numele ei se pedepsește cu închisoare de la un an la 5 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinației unui folos legal obținut dacă fapta are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, se sancționează cu pedeapsa prevăzută la alin. (1).

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au produs consecințe deosebit de grave limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate.

Art 18³

(1) Folosirea sau prezentarea cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, care are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor ce trebuie virate către bugetul general al Uniunii Europene sau către bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi.

(2) Cu pedeapsa prevăzută la alin. (1) se sancționează omisiunea de a furniza, cu știință,, datele cerute potrivit legii, dacă fapta are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor ce trebuie virate către bugetul general al Uniunii Europene sau către bugetele administrate de aceasta ori în numele ei,

(3) Dacă faptele prevăzute la alin. (1) și (2) au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate.

Art. 18⁴

Tentativa infracțiunilor prevăzute la art. 181-183 se pedepsește,

Art. 18⁵

Încălcarea din culpă de către directorul, administratorul sau persoana cu atribuții de decizie ori de control în cadrul unui operator economic a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau îndeplinirea ei defectuoasă, dacă fapta a avut ca rezultat săvârșirea de către o persoană care se află în subordinea sa și care a acționat în numele acelui operator economic a uneia dintre infracțiunile prevăzute la art. 181-183 sau săvârșirea unei infracțiuni de corupție ori de spălare a banilor în legătură cu fondurile Uniunii Europene, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă.

Art. 23

(1) Persoanele cu atribuții de control sunt obligate să înștiințeze organul de urmărire penală sau, după caz, organul de constatare a săvârșirii infracțiunilor, abilitat de lege, cu privire la orice date din care rezultă indicii că s-a efectuat o operațiune sau un act ilicit ce poate atrage răspunderea penală, potrivit prezentei legi,

(2) Persoanele cu atribuții de control sunt obligate, în cursul efectuării actului de control, să procedeze la asigurarea și conservarea urmelor infracțiunii, a corpurilor delictive și a oricărui mijloace de probă ce pot servi organelor de urmărire penală.

Art. 24

Persoanele prevăzute la art. 1 lit. e), care cunosc operațiuni ce antrenează circulația de capitaluri sau alte activități, prevăzute la art. 1, privind sume de bani, bunuri sau alte valori ce se presupune că provin din infracțiuni de corupție sau asimilate acestora ori din infracțiuni ce au legătură cu acestea, au obligația să sesizeze organele de urmărire penală sau, după caz, organele de constatare a săvârșirii infracțiunii ori organele de control, abilitate de lege.

Art. 25

(1) Îndeplinirea cu bună-credință a obligațiilor prevăzute la art. 23 și 24 nu constituie o încălcare a secretului profesional sau bancar și nu atrage răspunderea penală, civilă sau disciplinară.

(2) Dispozițiile prevăzute la alin. (1) se aplică chiar dacă cercetarea sau judecarea faptelor semnalate a condus la neînceperea-sau încetarea urmăririi penale ori la achitare.

Art. 26

Secretul bancar și cel profesional, cu excepția secretului profesional al avocatului exercitat în condițiile legii, nu sunt opozabile procurorului, după începerea urmăririi penale, și nici instanței de judecată.